

Zbirka Jezikovni atlasi
ISSN 2232-5255

Urednica zbirke Jožica Škofic

Slovenski lingvistični atlas 1

Človek (telo, bolezni, družina)

2 Komentarji

(= SLA 1.2)

Avtorji Jožica Škofic, Januška Gostenčnik, Mojca Horvat, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Petra Kostelec, Vlado Nartnik, Urška Petek, Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar

Uredila Jožica Škofic

Izdal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU

Zanj Marko Snoj

Založila Založba ZRC, ZRC SAZU

Zanjo Oto Luthar

Glavni urednik Aleš Pogačnik

Podlaga na naslovnici Tine Logar, zapis govora vasi Kostanje (SLA T013), 1961, arhiv Dialektološke sekcije ISJ FR

Oblikovanje naslovnice Brane Vidmar

Prelom Syncomp, d. o. o.

Tisk Collegium Graphicum, d. o. o.

Naklada 700

Izid knjige so podprli Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'373.46:61

SLOVENSKI lingvistični atlas. 1, Človek (telo, bolezni, družina)
/ Jožica Škofic ... [et al.] ; [uredila Jožica Škofic]. – Ljubljana
: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011-. – (Zbirka Jezikovni atlasi, ISSN
2232-5255)

2: Komentarji. – 2011

ISBN 978-961-254-357-0 (zv. 2)

1. Škofic, Jožica
259889664

Jožica Škofic,
Januška Gostenčnik, Mojca Horvat, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Petra Kostelec,
Vlado Nartnik, Urška Petek, Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar

Slovenski lingvistični atlas 1

Človek (telo, bolezni, družina)

2
Komentarji

Ljubljana 2011

Knjigo posvečamo spominu na dialektologe Frana Ramovša,
Tineta Logarja in Jakoba Riglerja.

*Dialektološka sekcija
Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*

VSEBINA

1 Uvod (Jožica Škofic)	11
1.1 Iz zgodovine <i>Slovenskega lingvističnega atlasa</i> (SLA)	13
1.2 Metoda komentiranja jezikovnih podatkov v SLA 1	16
1.3 Metoda kartiranja jezikovnih podatkov v SLA 1	20
1.4 K uvodnim kartam v SLA 1	22
1.5 K seznamom narečnega besedja v SLA 1	23
1.6 V SLA 1 zajeta vprašanja iz Vprašalnice SLA (s prevodi)	24
1.7 Abecedni seznam vprašanj v SLA 1 s številko komentarja	30
1.8 Točke SLA, razporejene po številkah	32
1.9 Abecedni seznam točk SLA	38
1.10 Avtorji komentarjev in kart	44
2 Komentarji	47
Telo	49
V001 las (1/1)	49
V005(a) barva las – črni (1/2)	50
V005(b) barva las – plavi (1/3)	51
V005(c) barva las – sivi (1/4)	53
V005(č) barva las – rjavi (1/5)	54
V005(d) barva las – rdeči (1/6)	56
V004 pleša + plešast (1/7)	57
V002 teme (1/8)	59
V003 lobanja (1/9)	62
V800 možgani (1/10)	64
V006 čelo (1/11)	65
V007 sence (1/12)	66
V008 uho (1/13)	68
V826 oko ed. (1/14)	69
V826 oči mn. (1/15)	71
V065 obrvi (1/16)	72
V066 trepalnice (1/17)	74
V796 solza (1/18)	77
V010 nosnica (1/19)	79
V067 brki (1/20)	81
V012 lice (1/21)	83
V013 ustnica (1/22)	85
V014 usta (1/23)	87
V017 nebo (1/24)	91
V018 brada (1/25)	92
V019 vrat (1/26)	93

V020 grlo (1/27)	95
V021 tilnik (1/28)	97
V023 rama (1/29)	100
V024 pazduha (1/30)	101
V025 roka (1/31)	103
V026 komolec (1/32)	104
V027 pest (1/33)	105
V029 dlan (1/34)	107
V028 prst (1/35)	108
V030 palec (1/36)	109
V031 kazalec (1/37)	111
V032 sredinec (1/38)	113
V033 prstanec (1/39)	115
V034 mezinec (1/40)	117
V035 pregibi prstov (1/41)	120
V037 noht (1/42)	122
V039 ščepec (1/43)	123
V040 prgišče (1/44)	126
V063 kost (1/45)	129
V043 rebro (1/46)	130
V022 prsi (1/47)	131
V044 trup (1/48)	132
V045 trebuh (1/49)	134
V046 popek (1/50)	136
V047 jetra (1/51)	137
V049 pljuča (1/52)	139
V050 ledvice (1/53)	141
V051A mehur (1/54)	144
V051B črevo (1/55)	145
V068 zadnjica (1/56)	156
V070 prdeti (1/57)	149
V071 pezdeti (1/58)	151
V072 smrdeti (1/59)	153
V054 križ (1/60)	154
V055 kolk (1/61)	156
V057 stegno (1/62)	161
V058 koleno (1/63)	163
V059 piščal (1/64)	164
V060 meča (1/65)	168
V061 gleženj (1/66)	171
V062 stopalo (1/67)	173
V805 kri (1/69)	176
V075 smrt (1/70)	178
V073 mrlič (1/71)	179
V076 umreti (1/72)	180
V074 stegniti se (1/73)	181

Bolezni	184
V491A zdrav (1/74)	184
V491B bolan (1/75)	185
V484 rana (1/76)	186
V738 tvor (1/77)	188
V478 mozolj (1/78)	190
V041 bradavica (1/79)	194
V038 zanohtnica (/80)	196
V474 garje (1/81)	199
V476 šen (1/82)	201
V487 ošpice (1/83)	203
V475 kašelj (1/84)	206
V477 nahod (1/85)	207
V479 bezgavka (1/86)	209
V486 mrzlica (1/87)	213
V480 revma (1/88)	215
V481 vodenica (1/89)	217
V485 jetika (1/90)	219
V483 kuga (1/91)	221
V488 slep (1/92)	222
V489 gluh (1/93)	223
V490 šepav (1/94)	224
V492 grbast (1/95)	227
V494 suh (1/96)	229
V495 debel (1/97)	231
V496 trebušast (1/98)	233
V493 živčen (1/99)	236
Družina	239
V628 družina (1/100)	239
V629 žlahta (rod) (1/101)	240
V646 starši (1/102)	241
V604 oče (1/103)	243
V605 mati (1/104)	245
V606 sin (1/105)	246
V607 hči (1/106)	247
V620 brat (1/107)	249
V622 polbrat (1/108)	251
V609 stari oče (1/109)	253
V610 stara mati (1/110)	256
V608 vnuk (1/111)	258
V615 stric (1/112)	260
V616 ujec (1/113)	262
V617 teta (1/114)	264
V618 ujna (1/115)	266
V626 bratranec (1/116)	268
V627 sestrična (1/117)	270

V623 očim (1/118)	272
V624 mačeha (1/119)	274
V634 pastorek (1/120)	276
V631 vdova (1/121)	278
V739 sirota (1/122)	279
V793 jerob (1/123)	281
V638 mož (1/124)	283
V639 žena (1/125)	285
V611 tast (1/126)	287
V612 tašča (1/127)	290
V613 zet (1/128)	292
V614 snaha (1/129)	294
V619 svak (1/130)	296
V644 gospodar (1/131)	298
V645 gospodinja (1/132)	299
V642 hlapec (1/133)	300
V643 dekla (1/134)	301
V641 posel (1/135)	303
V635 otrok (1/136)	305
V636 fant (1/137)	307
V637 dekle (1/138)	310
V640 prijatelj (1/139)	314
V646a ljudje (1/140)	316
V780(a) tuj (1/141)	317
V780(b) tujec (1/142)	319
V780(c) na tuje (1/143)	321
Komentarji brez kart	323
V009 nos (1/144)	323
V015 jezik (1/145)	324
V016 zob (1/146)	325
V042 žila (1/147)	326
V048 srce (1/148)	327
V056 noga (1/149)	328
V125a peta na nogi (1/149a)	329
V064 koža (1/150)	330
V621 sestra (1/151)	331
3 Besedno kazalo	333
4 Odzadnji seznam iztočnic v besednem kazalu	367
5 Literatura	381
6 Krajšave (Vlado Nartnik, Tjaša Jakop)	393
7 Summary (Jožica Škofic; prevod Tjaša Jakop, Joel Smith)	395

1.1 Iz zgodovine *Slovenskega lingvističnega atlasa*

Dialektologija je veda, ki tako na sinhroni kot diahroni ravni raziskuje zemljepisno omejene različice posameznih jezikov, to je narečja in krajevne govore. Razširjenost narečij in njihovo klasifikacijo je mogoče prikazati z narečno karto – v atlasu je natisnjena karta slovenskih narečij, ki sta jo leta 1983 pripravila dialektologa Tine Logar in Jakob Rigler, na temelju sodobnih dialektoloških spoznanj pa dopolnili Vera Smole (že za Enciklopedijo Slovenije leta 1998) in Jožica Škofic (za prvi zvezek Slovenskega lingvističnega atlasa leta 2011). Lingvistično geografijo/geolingvistiko kot eno izmed smeri dialektologije pa bolj kot meje med jeziki ali njihovimi narečji zanima prostorska razširjenost posameznih jezikovnih pojavov v enem ali več jezikih, kar prikaže na jezikovnih kartah oz. v jezikovnih/lingvističnih atlasih. Za geolingvistiko kartografski prikaz zemljepisne razporeditve izbranega jezikovnega gradiva ni samo rezultat, temveč predvsem izhodišče za njegovo interpretacijo in nadaljnje raziskovanje jezika.

Slovenski lingvistični atlas (SLA), temeljno delo sodobne slovenske dialektologije in geolingvistike, je zasnoval Fran Ramovš leta 1934, po drugi svetovni vojni pa so se na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša dejansko začele priprave nanj (Kenda-Jež 2000, 196). Tako mreža krajev kot vprašalnica za SLA sta bili v tem času večkrat preurejeni. Danes je v SLA zajetih 413 krajevnih govorov, vprašalnica za SLA pa obsega 870 oštevilčenih vprašanj (1–666, 700–870); skupaj s podvprašanji jih je skoraj 3000. Vprašanja so razdeljena na petnajst pomenskih polj (1. Telo, 2. Obleka, 3. Hiša, 4. Vas, 5. Prazniki, 6. Orodje, 7. Živina, 8. Rastline, 9. Planina, 10. Bolezni, 11. Čas, 12. Pokrajina, 13. Družina, 14. Štetje, 15. Razno) ter na gramatična vprašanja, ki zajemajo predvsem glasoslovno in oblikoslovno ravnino jezika (od vprašanja št. 700 dalje).

Gradivska zbirka, ki je shranjena v Dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani, danes obsega okrog 720 zapisov krajevnih govorov, tj. 884. 000 listkov v kartoteki, ki je urejena po vprašanjih, in 390 zvezkov (ter dodatno še 182 zvezkov zunaj mreže SLA), kjer je gradivo urejeno po krajih. Večino gradiva je zapisal Tine Logar sam ali njegovi študenti na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nekaj tudi drugi slovenski jezikoslovci. V zadnjih desetih letih je bila zbirka dopolnjena z zapisi 45 doslej neraziskanih krajevnih govorov (predvsem v zamejstvu). Vse arhivirano gradivo je poskenirano in tako shranjeno tudi v elektronski obliki (ob jezikoslovni analizi za objavo v SLA pa se gradivo postopno vnaša tudi v elektronsko podatkovno zbirko SlovarRed).

V 2. polovici 20. stoletja je na podlagi analize za SLA zbranega narečnega gradiva nastalo več razprav Tineta Logarja in Jakoba Riglerja, v knjižni obliki je leta 1999 izšel uvodni zvezek, tj. *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas* avtorice Francke Benedik (s spremno študijo Karmen Kenda-Jež). Ob projektu Slovenski lingvistični atlas so se razvijale različne metode kartiranja – od prvih osnutkov za napisne karte in rokopisnih simbolnih kart, nastalih v petdesetih letih 20. stoletja,

do sodobnih prostorskih vizualizacij narečnih pojavov, ki temeljijo na uporabi računalniških orodij za urejanje ustreznih podatkovnih baz ter avtomatizirano kartiranje in interaktivni prikaz jezikovnega gradiva. Rokopisne karte (veliko sta jih za svoje raziskovalne potrebe pripravila Tine Logar in Jakob Rigler) in predvsem sodelovanje pri Slovanskem lingvističnem atlasu (OLA) so slovenskim dialektologom prinesle dovolj izkušenj, da so konec osemdesetih let 20. stoletja karte za SLA začeli tudi objavljati. Prva je bila leta 1988 objavljena leksična karta s poimenovanji za *cvetno-nedeljsko butaro* Vere Smole, Francka Benedik pa je leta 1990 poleg leksične karte za poimenovanje *gozda* objavila prvo fonetično karto o refleksih jata v besedi *snež* – vse so bile izdelane na karti z mrežo točk SLA iz leta 1984, ki se do leta 2010 ni več spreminjala. V zadnjih dveh desetletjih je bilo tako objavljenih okrog petdeset kart (predvsem leksičnih, nekaj tudi glasoslovnih in oblikoslovnih) – vse so ponovno izdajo doživele s publikacijo *Ponovne objave člankov s kartami za Slovenski lingvistični atlas (do leta 2008)*, objavljeno na zgoščenki in spletu (http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/P/index.html), ki so jo uredili Peter Weiss, Jožica Škofic in Karmen Kenda-Jež. Izšli sta tudi dve monografiji o dvojini v slovenskih narečjih Tjaše Jakop.

Do leta 2000 so bile karte za SLA risane ročno na tiskano podlago, leta 2001 pa so bile objavljene prve karte, izdelane s pomočjo računalniških orodij – izdelala jih je Jožica Škofic v sodelovanju z različnimi, večinoma zunanjimi sodelavci. V Prostorsko-informacijskem centru ZRC SAZU sta Zoran Stančič in Tomaž Podobnikar po predlogi karte za SLA izdelala poskusno digitalizirano karto z mejami Slovenije, vodovjem, večjimi mesti in oštevilčenimi kraji, ki so zajeti v mrežo SLA, ter njihovimi koordinatami. Podjetje Syncomp je v sodelovanju z dialektologinjo Karmen Kenda-Jež izdelalo nabor osnovnih simbolov, imenovan SLSlovan, ki ga je bilo mogoče uporabiti pri kartiranju tako fonetičnih kot leksičnih kart. Leta 1996 je o možnosti uporabe GIS v raziskavah slovenskih narečij prvi pisal Zoran Stančič, ki je ob izboljšanju in avtomatizaciji kartiranja poudaril tudi možnost izrabe GIS za kompleksnejše analitične operacije v dialektologiji in lingvistični geografiji. Tudi zato, da bi lahko pripravili primerno podatkovno bazo za SLA in narečno gradivo začeli kartirati in analizirati s pomočjo GIS, je bilo treba pripraviti ustrezen nabor črk in diakritičnih znamenj za zapis in kasnejšo jezikoslovno analizo izredno raznolikega narečnega gradiva, zato je Peter Weiss razvil vnašalni sistem ZRCola (<http://zrcola.zrc-sazu.si/>), ki deluje v Microsoftovem programu Word v operacijskem sistemu Windows in temelji na standardu Unicode, dodatni znaki pa so v pisavi 00 ZRCola razporejeni na področju zasebne rabe tega standarda. Peter Weiss je pripravil tudi nabor simbolov za kartiranje, in sicer je leta 2005 zasnoval pisavo 05 SIMBola na podlagi simbolov, ki so v rabi pri OLA, ALE in v drugih (predvsem slovanskih) jezikovnih atlasih. Elektronsko osnovno/nemo karto za SLA je pripravila Jerneja Fridl z GIAM ZRC SAZU – gre za karto slovenskega jezikovnega prostora (tudi zamejstva) z reliefom, vodami in državnimi mejami ter večjimi mesti v merilu 1 : 750.000 in 1 : 1.100.000. Peter Pehani z IAPŠ ZRC SAZU je s pomočjo podatkovne baze Geodetskega zavoda Slovenije določil geografske koordinate točk iz mreže SLA

in predvidel položaj simbolov ob točkah ter v sodelovanju z Jožico Škofic in z dialektološkimi nasveti Vere Smole pripravil digitalizirano karto slovenskih narečij. Z določitvijo poligonov, tj. območij, ki pripadajo posamezni točki SLA, se od leta 2007 ukvarjajo sodelavec IAPŠ Tomaž Podobnikar, Jožica Škofic in mlada raziskovalka v Dialektološki sekciji ISJFR Mojca Horvat. Leta 2000 je Tomaž Seliškar na osnovi izkušenj pri razvoju programa SlovarRed za pripravo slovarjev v Terminološki sekciji ISJFR ZRC SAZU razvil še posebno različico za dialektološko podatkovno bazo, ki zajema tako podatke o sodelavcih in njihovem delu, kot o gradivu, ki je v bazi zapisano z vnašalnim sistemom ZRCola in opremljeno s podatki o zapisovalcih, informatorjih, kraju, času in zanesljivosti zapisa, zajema skene rokopisnih zapisov iz listkovne in zvezkovne zbirke za SLA ipd., kar vse bo preko dobro zasnovane podatkovne baze kmalu mogoče »pripeti« tudi na interaktivni prikaz kartiranega gradiva. Leta 2007 je bila objavljena prva karta (avtorice Jožice Škofic), narejena s pomočjo podatkovne baze SlovarRed (leksemi za *krompir* – V420); prav tako so tega leta pod mentorstvom Vere Smole (in Jožice Škofic) nastale tri slovenistične diplomske naloge na Filozofski fakulteti v Ljubljani avtoric Mojce Horvat, Urške Petek in Petre Kostelec, ki so vnesle tudi velik del gradiva za prvi zvezek SLA v podatkovno bazo SlovarRed.

Skenirano arhivsko gradivo za SLA ureja Peter Weiss s sodelovanjem Nevenke Jerman (prim. Weiss – Žejn 2004), na začetku pa sta pri vzpostavljanju elektronskega arhiva sodelovala študenta Andrejka Žejn in Domen Uršič.

Objavljene obravnave narečnega gradiva iz arhiva za Slovenski lingvistični atlas kažejo na kontinuirano skrb za čim bolj strokovno objavo tega pomembnega dela slovenske jezikovne in kulturne dediščine, pa tudi na strokovno rast raziskovalcev, ki v projektu sodelujejo, in na razvoj stroke same, tj. slovenske dialektologije in geolingvistike. Gmotne in kadrovske okoliščine objavi SLA kljub trudu dialektologov in drugih sodelujočih pri tem temeljnem projektu slovenskega jezikoslovja niso bile vedno naklonjene, sedanja skupina ljubljanskih dialektologov pa je po skoraj 80 letih od zamisli in po 65 letih, ki so pretekla od začetka zbiranja narečnega gradiva po vprašalnici za SLA, vendarle zmogla pripraviti prvi zvezek Slovenskega lingvističnega atlasa – tudi s pomočjo aplikativnega projekta *Besedje iz pomenskega polja »človek« v slovenskih narečjih – geolingvistična predstavitev* (L6-9529-0618-07), ki sta ga v letih 2007–2010 sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost in Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ter s podporo Javne agencije za knjigo.

1.2 Metoda komentiranja jezikovnih podatkov v SLA 1

Skupaj s kartografskimi metodami so se v t. i. pripravljanih člankih oblikovali tudi različni tipi komentarjev: od zelo enostavnih, ki so le prostorsko umestili kartirane lekseme z navajanjem točk iz SLA (in lekseme grobo etimološko pojasnili), do bolj razširjenih, ki so zbrane narečne lekseme primerjali z ustreznim besedjem oz. njegovo predstavitvijo v različnih slovarskih, dialektoloških in geolingvističnih delih, ali komentarjev, ki so izbrano pomensko oz. besedno polje obravnavali tudi interdisciplinarno (npr. z etnološkega, naravoslovnega, geoinformacijskega, družbeno-zgodovinskega vidika). Leta 2007, ko je stekel projekt priprave 1. zvezka SLA, so sodelujoči dialektologi (Jožica Škofic kot vodja projekta, Vera Smole, Vlado Nartnik, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Danila Zuljan Kumar, Matej Šekli, Peter Weiss in Mojca Horvat, ki se jim je leta 2009 pridružila Januška Gostenčnik) tako na osnovi lastnih geolingvističnih izkušenj kot študija drugih lingvističnih atlasov (zlasti Češkega jezikovnega atlasa in OLA) začeli oblikovati enotno obliko komentarja v SLA. V njem naj bi ob uvodni predstavitvi gesla in z njim povezane problematike opozorili na posebnosti kartiranja ter na morebitno obravnavo teh leksemov v strokovni literaturi, v morfološki analizi kot temeljnem delu interpretacije narečnega gradiva pa pojasnili način poknjižitve leksemov, ki omogoča njihovo medsebojno primerljivost in razširjenost v slovenskem jezikovnem prostoru.

Vsak komentar v SLA je torej sestavljen iz petih razdelkov:

1. V **Gradivu** je natančneje kot v sami vprašalnici predstavljen pomen na karti predstavljenega narečnega besedja. Tu je opozorjeno na morebitno dvoumnost vprašanja ali večpomenskost v vprašalnici navedenega leksema in na s tem povezano problematičnost interpretacije. Predstavljena so tudi morebitna pojasnila zapisovalcev in njihove časovno-stilne oznake gradiva.
2. V **Morfološki analizi**¹ je prikazana oblikovna/morfemska zgradba poknjiženih oblik kartiranih leksemov v praslovanski izrazni podobi. Poknjiženi obliki leksema sledi njen praslovanski transponat, slednjemu pa njegovi besedotvorni predhodniki oziroma tujejezični viri.

Poknjižena oblika leksema je natisnjena krepko in morfemsko ni segmentirana. Leksemi z istim izhodiščem, a z različno glasovno podobo v posameznih slovenskih narečnih govorih, ki je posledica divergentnega spreminjanja v času na glasovni ravnini v okviru glasovnih sprememb, so bili poknjiženi na dva načina, in sicer etimološko-zgodovinsko in glasovno-pravopisno.

- a) Etimološko-zgodovinsko poknjiževanje v slovenščini upošteva praslovanski izvor leksema (etimološko načelo) ter spreminjanje glasovne podobe leksema v okviru regularnih glasovnih sprememb od praslovanščine do časa pravopisne in pravo-rečne knjižne slovenščine v 16. oziroma 19. stoletju (zgodovinsko načelo). Tako so poknjiženi etimološko jasni leksemi. Natisnjeni so neležeče.

¹ Avtor pojasnil o zgradbi morfološke analize je Matej Šekli.

b) Glasovno-pravopisno poknjiževanje pomeni prenos narečne glasovne podobe leksema v najbližjo knjižno (glasovno knjiženje) ter zapis te izrazne podobe s črkovnim sestavom knjižne slovenščine (pravopisno poknjiževanje). Tako so poknjiženi etimološko ne povsem jasni leksemi in leksemi z neregularnim glasovnim razvojem. Natisnjeni so ležeče (npr. *štrule*, nejasno).

Z velikimi črkami so zapisani glasovi, ki v posameznih narečnih govorih sporadično izkazujejo neregularne odraze (zapis *Brke*, *B* → *m* kaže na to, da se poleg glasovne verige *brke* ponekod lahko pojavlja tudi *mrke*). Z vezajem (tj. brez podane končnice) so označene oblike, pri katerih iz zabeleženega gradiva (v neosnovnih sklonskih oblikah) ni bilo vedno mogoče izluščiti osnovne oblike (imenovalnik) (zapis *črn-* nakazuje, da se poleg imenovalnika množine *črni* (*lasje*) lahko pojavljajo tudi oblike kot *črne*, *črn* ipd.).

Praslovanski transponat je opremljen z zvezdico kot znakom rekonstrukcije in je morfološko segmentiran. Pri tem ne gre za praslovanske rekonstrukcije (tj. praslovanske oblike, ki so nastale v praslovanščini), temveč za panhrone praslovanske transponate (tj. oblike, ki so lahko praslovanske ali pa nastale kasneje v posameznih slovenskih narečnih govorih, upošteva se po inerciji praslovanske besedotvorne, glasovne in naglasne zakonitosti ali pa tudi ne), ki so samo zapisani v praslovanski glasovni podobi. Podedovane prvine leksema niso posebej označene, medtem ko so prevzete prvine leksema zapisane v okroglih oklepajih (npr. *bjondast* < *(*bjond*)-*ast*-*ъ* ← it. *biondo* ‘plavolas’).

Leksemi so na praslovanski sinhroni ravni besedotvorno nemotivirani ali netvorjeni (tj. z morfološko zgradbo koren + končnica) ali besedotvorno motivirani ali tvorjeni (tj. z morfološko zgradbo koren + besedotvorno obrazilo + končnica). Leksem je sinhrono gledano tvorjen, če je v opazovanem jezikovnem sistemu mogoče najti njegovega besedotvornega predhodnika in/ali njegovo besedotvorno obrazilo:

- a) prisotnost besedotvorne podstave in prisotnost besedotvornega obrazila neposredno kažeta na tvorjenost leksema (npr. *mrtev* < **mbr-t-v-ъ* ‘mrtev’ ← **mer-ti* **mbr-q* ‘umreti’);
- b) prisotnost samo besedotvorne podstave ali samo besedotvornega obrazila posredno kažeta na tvorjenost leksema, pri čemer je tvorjenost leksema nakazana samo v primeru, da je besedotvorni predhodnik (praslovansko) sinhrono razviden (npr. *znamenje* < **zna-men-bj-e* ← **zna-mę*, rod. **zna-men-e* ‘znamenje, znak’ ← **zna-ti* ‘znati, vedeti’, toda *teme* < **tęmę*, rod. ed. **tęmen-e* ‘teme, vrh, najvišji del’).

Leksem je sinhrono gledano netvorjen, če v opazovanem jezikovnem sistemu ni mogoče najti ne njegovega besedotvornega predhodnika ne njegovega besedotvornega obrazila (npr. *sin* < **syn-ъ* ‘sin’).

Besedotvorni predhodniki so leksemi, iz katerih so kartirani leksemi tvorjeni. V morfološki analizi so prikazani bližnji besedotvorni predhodniki, tj. osnovne oblike besed, iz katerih je leksem sestavljen (npr. *stari otec* < **star-ъ-j-ъ*

otbc-b ← **star-b* ‘star’ + **otbc-b* ‘oče’) oziroma neposredni besedotvorni predhodniki (npr. *strina* < **strbj-bn-a* ← **strbj-bn-b* ‘stričev’ ← **strbj-b* ‘stric, očetov brat’).

Tujejezični viri so tisti leksemi, ki so bili prevzeti v slovenščino in v njej oblikovno prilagojeni (tj. tisti, ki se pregibajo z neničto končnico) ali tudi ne (tj. tisti, ki se pregibajo z ničto končnico), ter tisti leksemi, ki so v slovenščini služili kot besedotvorna podstava za tvorbo novih leksemov. Kot tujejezični viri slovenskega narečnega leksema so navedeni samo neposredni viri (bližnje izhodišče), in sicer v tisti časovni in zvrstni različici tujega jezika, ki je bila glede na glasovno podobo slovenskega leksema rekonstruirana kot najverjetnejši vir. V morfološki analizi niso dalje razčlenjeni.

Transponati in besedotvorni predhodniki so podani v glasovni podobi pozne praslovanščine, ki je imela sledeči glasovni sitem:

- a) samoglasniki: **i* (sprednji *i*), **y* (zadnji *i* ali *jery*), **u*, **b* (sprednji polglasnik ali *jer*), **ɔ* (zadnji polglasnik ali *jor*), **e*, **o*, **ɛ* (sprednji nosni samoglasnik), **ɔ* (zadnji nosni samoglasnik), **ě* (*jat*) **a*;
- b) zvočniki: **j*, **v*, **m*, **n*, **r*, **l*;
- c) nezvočniki: ustničnika: **p*, **b*; zobniki: **t*, **d*, **s*, **z*; trdonebniki: **t̥*, **d̥*, **n̥*, **l̥*, **r̥*; **c*, **ɟ*, **č*, **ʒ*, **š*, **ʒ̣*; mehkonebniki: **k*, **g*, **x*.

Zaradi razvidnosti morfemske zgradbe je ponekod ob poznopraslovanški glasovni podobi dodana še starejša glasovna stopnja leksema (npr. *taščā* < **tbšč-a* ‘taščā’ < **tbst-j-a* ← **tbst-b* ‘tast’).

Iztočnice v morfološki analizi so razvščene po besednih družinah od najpogostejših/najbolj razširjenih k redkejšim leksemom, pri čemer netvorjenemu/najmanj tvorjenemu leksemu sledijo druge tvorjenke z istim korenem oz. besedne zveze z istim jedrom. Podedovanim (slovenskim) leksemom sledijo izposojenke iz jezikov v stiku in morfološko nejasni leksemi.

3. Razdelek **Posebnosti kartiranja** je namenjen pojasnilom h kartografski metodi. Prvi zvezek SLA zajema le leksično-besedotvorne karte, ki so po dogovoru simbolne, ne glede na to, da bi bila marsikatera karta morda preglednejša, če bi razširjenost posameznih leksemov in njihovih tvorjenk označili z izoleksami. Po zgledu Češkega jezikovnega atlasa so namreč z izoglosami označena območja nekaterih zanimivih pojavov drugih jezikovnih ravnin, ki sicer najverjetneje ne bi bili prikazani na nobeni karti v katerem od načrtovanih (neleksičnih) zvezkov SLA. Gre zlasti za zanimive glasovne razvoje ali oblikoslovne posebnosti leksično sicer ne zelo raznolikega gradiva.

V tem razdelku so izpostavljene tudi enkratnice, enkratne besedne zveze, opisna poimenovanja, opisi in nekartirano gradivo, ki je na karti označeno s kazalko na komentar ali je nerelevantno (tj. besednovrstno ali pomensko neustrezno).

4. Narečno gradivo, zbrano za SLA, je zanimivo ne le za jezikoslovje, ampak tudi za druge stroke. Prav tako je bilo besedje iz pomenskega polja človek že obravnavano ne le v jezikoslovni literaturi, ampak tudi v strokovni literaturi drugih

ved, zato smo si pri interpretaciji gradiva pomagali tudi s to. Gre tako za različne slovarje slovenskega ter drugih sosednjih in slovanskih jezikov, kot za različne monografije in članke ne le s področja jezikoslovja (dialektologije, etimologije, zgodovine slovenskega jezika, primerjalnega jezikoslovja), ampak tudi etnologije, medicine, zgodovine ipd. V razdelku **Uporabljena dodatna literatura** so zato navedene kazalke k tistim bibliografskim enotam v Literaturi, ki tam niso označene z zvezdico (z njo so označena dela, ki jih v 4. točki ne navajamo posebej, ker smo jih uporabljali pri domala vseh analizah).

5. V razdelku **Primerjaj** je opozorjeno na tiste komentarje in karte v SLA, ki zajemajo iste lekseme kot obravnavano vprašanje – navedena je številka vprašanja in številka komentarja/karte, kjer je še mogoče najti iste ali sorodne lekseme ali kjer gre morda za pomensko prepletanje zapisanih narečnih leksemov. Nato je opozorjeno še na druge jezikovne atlase, ki bodisi zajemajo slovenski jezikovni prostor v celoti (torej dva mednarodna jezikovna atlasa, v katerih je zajet slovenski jezik, tj. OLA – *Slovanski lingvistični atlas* in ALE – *Evropski lingvistični atlas*), bodisi zajemajo le njegov manjši del (torej regionalni jezikovni atlas Rade Cossutta, tj. SDLA – *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre*, in atlas sosednjih jezikov, tj. ALI – *Atlas italijanskega jezika*, ASLEF – *Furlanski zgodovinski, jezikovni in etnološki atlas* ter HJA – *Hrvaški jezikovni atlas*). Številka ob kratici atlasa označuje številko vprašanja iz tega atlasa, medtem ko vprašanje samo tu ni navedeno (razen če morda ne gre za popolnoma enak pomen). Prav primerjava z vprašanji in gradivom iz teh atlasov lahko raziskovalcem in drugim bralcem dopolnjuje informacijo o narečni leksiki in njeni razširjenosti, ki jo daje SLA.

1.3 Metoda kartiranja jezikovnih podatkov v SLA 1

V Slovenskem lingvističnem atlasu se je oblikoval poseben sistem hierarhizacije simbolov, ki temelji na premišljeni in uveljavljeni praksi Slovanskega lingvističnega atlasa. Ker gre za leksične karte, so natančno določeni pomeni le nekaterih simbolov, o izbiri večine pa so se odločali avtorji sami. Pri tem so sledili dogovoru, da oblika simbola predstavlja koren leksema, njegova notranja izpolnjenost pa njegovo besedotvorno podobo – izbira simbola je temeljila na morfološki analizi.

Pomen simbolov:

- zvezdica (ob številki kraja desno zgoraj) pomeni »komentar« in se rabi, če je za posamezni krajevni govor zapisanih več leksemov (s simbolom sta lahko v posamezni točki kartirana največ dva leksema); slovnični morfemi (tj. končnice) pri kartiranju niso upoštevani, ampak imajo na karti leksemi, zapisani v stranskih oblikah, isti znak kot leksem, zapisan v imenovalniku oz. nedoločniku, v legendi in morfološki analizi pa je zapisana samo osnova takega leksema s stičnim vezajem (npr. *kolčk-* za *kolček*, *kolčka*, v *kolčkih* ...); vsi leksemi, ki so na karti označeni s tem znakom, so navedeni tudi v 3. točki komentarja;
- črta pod številko kraja pomeni »ni zapisa« (ta znak ima le T406, kjer ni več mogoče najti slovenskih govorcev);
- poševnica levo ob številki kraja pomeni, da na določeno vprašanje v zapisu krajevnega govora ni odgovora;
- velika petkraka zvezda na karti označuje enkratnico; ta znak imajo vse enkratnice na posamezni karti, vse pa so navedene tudi v 3. točki komentarja;
- različni osnovni liki (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik, pet- ali šestkotnik in drugi bolj zapleteni liki) na karti označujejo lekseme z različnimi koreni oz. besedotvornimi podstavami;
- enaka notranja izpolnitev različnih likov predstavlja enako besedotvorno obrazilo tvorjenk z različnim korenem/besedotvorno podstavo;
- tvorjenke s skupnim korenem in različnimi obrazili (besedotvorne različice) so označene z različnimi notranjimi izpolnitvami istih osnovnih likov;
- morfološko relevantni morfemi so tudi morfemi za spol, če je ta nedvoumno razviden iz gradiva (sicer je kartirana le osnova besede brez končnice);
- enkratne tvorjenke s skupnim korenem so na karti prikazane z istim osnovnim likom, v katerem je zvezda;
- enkratne besedne zveze s skupnim jedrom so na karti prikazane z istim osnovnim likom, v katerem je zvezda, in s piko pred, pod ali nad likom;
- osnovni liki v kombinaciji z drugimi (notranjimi) osnovnimi liki (lahko) označujejo zloženske, sestavljene iz dveh besedotvornih podstav, ki v legendi že imata svoj simbol;
- osnovni liki z dodatnim znakom zunaj lika označujejo večbesedni leksem s prilastkom in jedrom, ki ga ponazarja osnovni lik:
 - besedna zveza z ujemalnim (pridevniškim) prilastkom je označena z dodatnim znakom pod likom, ki ponazarja jedro besedne zveze;

- besedna zveza z neujemalnim (navadno desnim, nepridevniškim) prilastkom je označena z dodatnim znakom nad likom, ki ponazarja jedro besedne zveze;
- predložna zveza je označena z dodatnim znakom na levi strani lika, ki ponazarja jedro besedne zveze;
- če je večbesedni odgovor na meji med opisom in stalno besedno zvezo in ne tvori areala (= t. i. priložnostnica), dobi znak za opisno poimenovanje;
- znak »ni poimenovanja« označuje odgovore kot »beseda ni znana, ne poznamo/-jo, ne uporabljamo/-jo, se ne rabi, ni izraza, opišejo, opis«; če je za kak krajevni govor ob tem zapisano, da za določeni pomen rabijo samo nemško besedo, a ne povedo, katero, je na karti to označeno z znakom za komentar;
- z znakom »pretvorba s primitivom« so na karti označeni odgovori, ki pomensko (ne pa tudi besednovrstno) ustrezajo in jih je mogoče zamenjati s pretvorbo besedne zveze z glagolskim primitivom *biti*, *delati*, *imeti*, *iti*:
 - namesto iskanega pridevnika je zapisan samostalnik (npr. namesto »[*biti*] *trebušast*« je zapisan odgovor »*ima trebuh*«);
 - namesto iskanega samostalnika je zapisan pridevnik (npr. namesto »*vodenica*« je zapisan odgovor »[*biti*] *vodeničev*«);
- znak »opisno poimenovanje« označuje tiste večbesedne odgovore, katerih jedro besednovrstno ustreza vprašanju, a so na meji med stalno in nestalno besedno zvezo ter navadno ne tvorijo areala;
- z znakom »opis« so kartirani večbesedni odgovori, katerih jedro besednovrstno ne ustreza vprašanju (npr. glagolski frazemi namesto samostalnika, elipse z bolj ali manj zamolčanim glagolskim jedrom, metonimije ipd.);
- znak »glej gradivo« označuje odgovore, ki so besede iz iste besedne družine, a v resnici ne ustrezajo vprašanju, ker gre za druge besedotvorne pomene oz. za besedotvorne in pomenske odmike, kot so dejanje – dogajanje – stanje – lastnost – nosilec lastnosti itd.;
- znak »nerelevanten odgovor« označuje odgovor, ki je pomensko neustrezen zaradi morda napačne interpretacije vprašanja.

Karta Položaj simbolov ob točkah SLA ponazarja položaj prvega in drugega kartiranega leksema ob številki kraja, ki je točka SLA, saj pravilo, da je prvi simbol kartiran levo ob točki, drugi pa pod njo, zaradi prevelike gostote točk ni bilo mogoče vedno ustreči. Razporeditev simbolov za odgovore v posamezni točki ne sledi nujno kronološkemu načelu (da imajo torej starejši zapisi prednost pred mlajšimi), ampak imajo navadno zapisi Tineta Logarja prednost pred študentskimi idr. zapisi, večkrat zapisani leksemi pa imajo v posamezni točki prednost pred le enkrat zabeleženimi.

Z izoglosami so označeni nekateri pojavi drugih jezikovnih ravnin (največkrat glasoslovne ali oblikoslovne). Izoglosne karte so lahko kombinirane s simbolnimi (leksično-besedotvornimi) ali napisnimi.

1.4 K uvodnim kartam v SLA 1

Da bi lahko pravilno interpretirali zbrano narečno leksično gradivo, karti slovenskih narečij in narečni karti s številkami točk iz mreže SLA sledita še karti, ki predstavljata zgodovino zbiranja narečnega gradiva za SLA. Čeprav je bilo prvotno predvideno, da bo vse krajevne govore po vprašalnici za SLA zapisal en sam raziskovalec v razmeroma kratkem času (Tine Logar je res sam zapisal skoraj 200 govorov), se je zbiranje gradiva zelo zavleklo in so zadnji zapisi nastali šele tik pred pripravo SLA 1. To dejstvo je predstavljeno na dveh kartah: na karti Zapisovalci je razvidno, katere govore je raziskoval in zapisoval Tine Logar, katere so zapisali člani Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša (predvsem ob pripravljanju 1. zvezka SLA) in katere so zapisali drugi raziskovalci (med njimi zlasti jezikoslovci slovenisti in študenti slavistike/slovenistike).

Ker so prvi zapisi nastali že leta 1946, zadnji pa šele leta 2011 (kar je prikazano na karti Čas zapisa) so zapisi na prvi pogled morda celo neprimerljivi, a vpogled v strukturo in starost informantov vendarle kaže, da gre pri večini zapisov za generacije tistih narečnih govorcev, ki so se rodile in so odraščale še v tradicionalnem slovenskem kmečkem okolju (o tem v Kenda-Jež 2002).

Med zadnjimi so po vprašalnici za SLA nastali zapisi krajevnih govorov na robu slovenskega jezikovnega prostora v vseh sosednjih državah. Ker v nekaterih točkah slovenskih govorcev ni več, smo poiskali informatorje v najbližjih sosednjih krajih in tako dokumentirali obstoj in podobo slovenskega jezika v tem prostoru. Kot kontrolne točke smo leta 2010 v dogovoru s hrvaškimi dialektologi v Slovenski lingvistični atlas vključili tudi sedem krajevnih govorov na Hrvaškem, in sicer zlasti na podlagi kajkavistične literature, ki za nekatere govore medžimurskega, obsoveljskega, gorskokotarskega in istrskega narečja na več mestih poudarja različne slovenske razvoje, skupne slovenske in kajkavske pojave ali vsaj vpliv sosednjih slovenskih narečij na te obmejne, v mnogočem tudi prehodne in mešane govore. Večino teh krajevnih govorov so skupaj zapisali slovenski in hrvaški dialektologi. S tem so se začele načrtne raziskave narečnega kontinuuma na obeh straneh meje.

1.5 K seznamom narečnega besedja v SLA 1

Ob komentarju vsako karto spremlja tudi indeks, tj. seznam dokumentiranega narečnega besedja, ki je kljub problematičnosti spreminjajoče se fonetične transkripcije ostalo zapisano postopoma tako, kot je shranjeno v arhivu. V času, ko se je zbiralo gradivo za SLA, se je slovenska narečna transkripcija postopoma spreminjala, zlasti ob uskladitvi s transkripcijo, ki se je uveljavila pri Slovanskem lingvističnem atlasu. Ker pa zapisi za SLA niso natančno sledili tem dogovorom in se je nova transkripcija le počasi uveljavljala, zapisov vsega gradiva brez ponovnega (in prezamudnega) preverjanja na terenu ni več mogoče uskladiti. Ob neenotnem zapisu samoglasniških kvalitete in kvantitete, različic dvoglasnikov in fonetičnih različic soglasnikov je najbolj problematičen zapis naglaševanja. Da ne bi prišlo do napačne interpretacije naglasov, je v uvodu k Atlasu objavljena karta s prikazom tonemskih in netonemskih krajevnih govorov, zajetih v SLA. Tudi transkripcija v seznamih narečnega besedja je pojasnjena v uvodnih poglavjih Atlasa.

Gradivo za vsako vprašanje je razporejeno po številkah krajev od T001 do T413. Če je bil kak krajevni govor zapisan večkrat, si zapisi sledijo kronološko, med seboj pa so ločeni s podpičjem (odgovori iz istega zapisa so med seboj ločeni z vejico in zapisani v enakem zaporedju kot v zvezku ali na listku). Če zapisovalec ni zapisal odgovora, je to v tem seznamu označeno s poševnico (ta znak je uporabljen tudi, če je listek prazen ali če je na njem črta ali prečrtana ničla ali če v gradivu piše, da se informant ne spomni besede ali ne ve odgovora). Če je v gradivu zapisano, da beseda ni znana, je to v seznamu označeno s križcem. Kontekst kartiranega leksema je v gradivu zapisan v oglatih oklepajih.

SLA 1 je opremljen tudi z besednim kazalom in odzadnjim seznamom iztočnic v besednem kazalu, ki ju je zasnoval in glavnino dela zanj opravil Peter Weiss.

1.6 V SLA 1 zajeta vprašanja iz Vprašalnice SLA (s prevodi)

V *Slovenski lingvistični atlas 1* je zajeto besedje iz pomenskega polja »človek«. Vprašanja za besedje iz tega pomenskega polja so v vprašalnici za SLA uvrščena v tri razdelke: I. *Telo* (vprašanja V001–V076), X. *Bolezni* (V474–V496) in XIII. *Družina* (V604–V646a), nekaj pa jih je zaradi asociativne povezanosti z drugimi iskanimi besedami razpršenih tudi po drugih razdelkih (skupaj 151 leksičnih vprašanj). V SLA 1 smo vprašanja prerazvrstili v smiselne sklope, zato se številke komentarjev in kart ne ujemajo s številkami vprašanj.

Prvi razdelek vprašalnice za SLA zajema vprašanja za dele človeškega telesa. Nekatera vprašanja iz stare Ramovševe vprašalnice, ki jo je v začetku šestdesetih let po dobrem desetletju in pol zbiranja gradiva preuredil Jakob Rigler, so v tem razdelku izpuščena (npr. V011 *nozdrvi* (ki so del živalskega telesa) ob ohranjenem V010 *nosnica*), druga so zaradi jasnosti vprašanja le nekoliko preoblikovana (npr. V035 *člen* v V035 *Kako se imenujejo pregibi prstov?* in V036 *členek* (Določiti pomen.)) ali razdeljena na podvprašanja (npr. V051 *mehur – čreva fl.* v V051A *mehur* in V051B *črevo*). Zanimivo je, da so v prenovljeni vprašalnici izpuščena vprašanja kot V052 *scati*, V053 *sрати*, V068 *spolovilo* (v starejših zapisih so zapisana tako nevtralna kot izrazito ekspresivna poimenovanja za žensko in moško spolovilo), V070 *prdeti*, V071 *pezdeti* (za ti dve vprašanji je vendarle zbranega toliko gradiva, da je lahko predstavljeno tudi v atlasu). Ta del vprašalnice zajema še nekatera druga vprašanja, bolj ali manj povezana z dojetjem sveta preko človeškega telesa – taki sta npr. vprašanji V039 *ščepec* in V040 *prgišče*. Čeprav ne označujejo delov človeškega telesa, a so z njegovim obstojem tesno povezana, so v prvi razdelek vprašalnice uvrščena tudi vprašanja V072 *smrdeti*, V073 *mrlič*, V074 *stegniti se* (v zaničljivem pomenu za *umreti*), V075 *smrt* in V076 *umreti*. Nekatera vprašanja, povezana s človeškim telesom, niso uvrščena v nobenega od omenjenih treh razdelkov vprašalnice, vendar so kljub temu vključena v prvi leksični zvezek SLA, npr. V796 *solza*, V800 *možgani*, V805 *kri*, V826 *oko* in *oči* iz gramatičnega dela vprašalnice.

S človeškim telesom so tesno povezane tudi njegove bolezni – te so v vprašalnici za SLA večinoma zajete v 10. razdelku, v katerega je Ramovš vključil štirinajst samostalniških poimenovanj za bolezni; vprašanje V038 *zаноhtnica* je vključil v prvi razdelek, in sicer za sklopom vprašanj o poimenovanjih prstov in njihovih delov, vprašanje V738 *tvor* pa v gramatični del – obe vprašanji sta prav tako zajeti v prvi zvezek SLA. Ob samostalniških je v tem razdelku tudi 10 pridevniških vprašanj za besede, ki opisujejo bolj ali manj zaznamovane lastnosti človekovega telesa in duha.

Vprašanja iz pomenskega polja »družina« zajemajo poimenovanja za člane ožje in širše družine oz. krvnega in nekrvnega sorodstva, pa tudi poimenovanja za člane tradicionalno organiziranega slovenskega kmečkega gospodarstva, za njimi pa še splošnejša poimenovanja, kot so V646A *ljudje*, V640 *prijatelj*, V739 *sirota*, T780(a) *tuj*, V780(b) *tujec*, T780(c) *na tuje*, V793 *jerob* itd. – nekatera od teh vprašanj so v Ramovševi vprašalnici uvrščena v druge razdelke.

- V001 las *D* Haar *E* hair *F* cheveu *I* capello *P* волос (1/1)
- V002 teme *D* Scheitel *E* vertex *F* sommet du crâne *I* sommità del capo *P* темя (1/8)
- V003 lobanja *D* Schädel *E* skull *F* crâne *I* cranio *P* череп (1/9)
- V004 pleša + plešast *D* Glatze + glatzköpfig *E* bald patch + bald *F* calvitie + chauve *I* calvizie + calvo *P* плешь + плешивый (1/7)
- V005(a) barva las – črni *D* Haarfarbe – schwarz *E* hair colour – black *F* cheveux noirs *I* capelli neri *P* цвет волос – чёрный (1/2)
- V005(b) barva las – plavi *D* Haarfarbe – blond *E* hair colour – blond *F* cheveux blonds *I* capelli biondi *P* цвет волос – светловолосый, светлорусый (1/3)
- V005(c) barva las – sivi *D* Haarfarbe – grau *E* hair colour – grey *F* cheveux blancs *I* capelli grigi *P* цвет волос – седой (1/4)
- V005(č) barva las – rjavi *D* Haarfarbe – braun *E* hair colour – brown *F* cheveux bruns *I* capelli marroni *P* цвет волос – каштановый (1/5)
- V005(d) barva las – rdeči *D* Haarfarbe – rot *E* hair colour – red *F* cheveux roux *I* capelli rossi *P* цвет волос – рыжий (1/6)
- V006 čelo *D* Stirn *E* forehead *F* front *I* fronte *P* лоб (1/11)
- V007 sence *D* Schläfe *E* temple *F* tempe *I* tempio *P* висок (1/12)
- V008 uho *D* Ohr *E* ear *F* oreille *I* orecchio *P* ухо (1/13)
- V009 nos *D* Nase *E* nose *F* nez *I* naso *P* нос (1/144)
- V010 nosnica *D* Nasenloch *E* nostril *F* narine *I* narice *P* ноздря (1/19)
- V012 lice *D* Wange *E* cheek *F* joue *I* guancia, viso *P* щека (1/21)
- V013 ustnica *D* Lippe *E* lip *F* lèvres *I* labbro *P* губа (1/22)
- V014 usta *D* Mund *E* mouth *F* bouche *I* bocca *P* рот (1/23)
- V015 jezik *D* Zunge *E* tongue *F* langue *I* lingua *P* язык (1/145)
- V016 zob *D* Zahn *E* tooth *F* dent *I* dente *P* зуб (1/146)
- V017 nebo *D* Gaumen *E* palate *F* palais *I* palato *P* нёбо (1/24)
- V018 brada *D* Kinn *E* chin *F* menton *I* mento *P* борода (1/25)
- V019 vrat *D* Hals *E* neck *F* cou *I* collo *P* шея (1/26)
- V020 grlo *D* Kehle *E* throat *F* gorge *I* gola *P* горло (1/27)
- V021 tilnik *D* Nacken *E* nape of the neck *F* nuque *I* nuca *P* затылок (1/28)
- V022 prsi *D* Brust *E* chest *F* poitrine *I* petto *P* грудь (1/47)
- V023 rame *D* Schulter *E* shoulder *F* épaule *I* spalla *P* плечо (1/29)
- V024 pazduha *D* Achselhöhle *E* armpit *F* aisselle *I* ascella *P* паз(д)уха (1/30)
- V025 roka *D* Arm, Hand *E* arm, hand *F* bras, main *I* braccio, mano *P* рука (1/31)
- V026 komolec *D* Ellbogen *E* elbow *F* coude *I* gomito *P* локоть (1/32)
- V027 pest *D* Faust *E* fist *F* poing *I* pugno *P* кулак (1/33)
- V028 prst *D* Finger *E* finger *F* doigt *I* dito *P* палец (1/35)
- V029 dlan *D* Handfläche *E* palm *F* paume *I* palmo *P* ладонь (1/34)
- V030 palec *D* Daumen *E* thumb *F* pouce *I* pollice *P* палец (1/36)
- V031 kazalec *D* Zeigefinger *E* index finger *F* index *I* indice *P* указательный палец (1/37)

- V032 sredinec *D* Mittelfinger *E* middle finger *F* majeur *I* medio *P* срединный палец (1/38)
- V033 prstanec *D* Ringfinger *E* ring finger *F* annulaire *I* anulare *P* безымянный палец (1/39)
- V034 mezinec *D* kleiner Finger *E* little finger *F* auriculaire *I* mignolo *P* мезинец (1/40)
- V035 pregibi prstov *D* Fingergelenke *E* knuckles *F* fléxion des doigts *I* nocche *P* костяшки (1/41)
- V037 noht *D* Fingernagel *E* fingernail *F* ongle *I* unghia *P* ноготь (1/42)
- V038 zanohnica *D* Nagelbettentzündung *E* paronychia *F* onglée *I* giradito *P* заноза (1/80)
- V039 ščepec *D* Prise *E* pinch *F* pincée *I* pizzico *P* щепотка (1/43)
- V040 prgišče *D* Handvoll *E* handful *F* poignée *I* pugno, giumella *P* пядь (1/44)
- V041 bradavica *D* Warze *E* wart *F* verrue *I* verruca *P* бородавка (1/79)
- V042 žila *D* Ader *E* vein, blood vessel *F* veine *I* vena *P* жила (1/147)
- V043 rebro *D* Rippe *E* rib *F* côte *I* costola *P* ребро (1/46)
- V044 trup *D* Rumpf *E* trunk *F* torse *I* corpo *P* тело (1/48)
- V045 trebuh *D* Bauch *E* stomach *F* ventre *I* ventre *P* живот (1/49)
- V046 popek *D* Nabel *E* navel *F* nombril *I* ombelico *P* пупок (1/50)
- V047 jetra *D* Leber *E* liver *F* foie *I* fegato *P* печень (1/51)
- V048 srce *D* Herz *E* hearth *F* cœur *I* cuore *P* сердце (1/148)
- V049 pljuča *D* Lunge *E* lungs *F* poumons *I* polmoni *P* лёгкие (1/52)
- V050 ledvice *D* Nieren *E* kidneys *F* reins *I* reni *P* почки (1/53)
- V051A mehur *D* Harnblase *E* bladder *F* vessie *I* vescica *P* пузырь (1/54)
- V051B črevo *D* Darm *E* intestine *F* intestin *I* intestino *P* кишки (1/55)
- V054 križ *D* Kreuz (unterer Teil des Rückens) *E* lower back *F* région lombaire *I* fondoschiena *P* поясница (1/60)
- V055 kolk *D* Hüfte *E* hip *F* hanche *I* anca *P* ляжка (1/61)
- V056 noga *D* Bein, Fuß *E* leg, foot *F* jambe, pied *I* gamba, piede *P* нога (1/149)
- V057 stegno *D* Oberschenkel *E* thigh *F* cuisse *I* coscia *P* бедро (1/62)
- V058 koleno *D* Knie *E* knee *F* genou *I* ginocchio *P* колено (1/63)
- V059 piščal *D* Schienbein *E* shinbone *F* tibia *I* stinco *P* голеностоп (1/64)
- V060 meča *D* Wade *E* calf *F* mollet *I* polpaccio *P* лодыжка (1/65)
- V061 gleženj *D* Knöchel *E* ankle *F* cheville *I* caviglia *P* голень (1/66)
- V062 stopalo *D* Fuß *E* foot *F* pied *I* piede *P* стопа (1/67)
- V063 kost *D* Knochen *E* bone *F* os *I* osso *P* кость (1/45)
- V064 koža *D* Haut *E* skin *F* peau *I* pelle *P* кожа (1/150)
- V065 obrvi *D* Augenbrauen *E* eyebrows *F* sourcils *I* sopracciglia *P* брови (1/16)
- V066 trepalnice *D* Augenwimpern *E* eyelashes *F* cils *I* ciglia *P* ресницы (1/17)
- V067 brki *D* Schnurrbart *E* moustaches *F* moustache *I* baffi *P* усы (1/20)
- V068 zadnjica *D* Gesäß *E* bottom *F* derrière *I* sedere *P* задница (1/56)

- V070 prdeti *D* Blähungen abgehen lassen *E* to pass wind *F* péter *I* scoreggiare
P пердеть (1/57)
- V071 pezdeti *D* Blähungen still abgehen lassen *E* to pass wind quietly, discretely
F faire un pet *I* spettezzare *P* пиздеть (1/58)
- V072 smrdeti *D* stinken *E* to smell bad *F* puer *I* puzzare *P* вонять (1/59)
- V073 mriič *D* Tote(r) *E* corps *F* cadavre *I* cadavere *P* мертвец (1/71)
- V074 stegniti se *D* ins Gras beißen *E* to kick the bucket *F* crever *I* crepare
P протянуть ноги (1/73)
- V075 smrt *D* Tod *E* death *F* mort *I* morte *P* смерть (1/70)
- V076 umreti *D* sterben *E* to die *F* mourir *I* morire *P* умереть (1/72)
- V125a peta na nogi *D* Ferse *E* heel *F* talon *I* tallone *P* пятка (1/68 oz.1/149a)
- V474 garje *D* Krätze *E* scabies *F* gale *I* rognia *P* чесотка (1/81)
- V475 kašelj *D* Husten *E* cough *F* toux *I* tosse *P* кашель (1/84)
- V476 šen *D* Wundrose *E* erysipelas *F* érisipèle *I* erisipela *P* рожа (1/82)
- V477 nahod *D* Schnupfen *E* cold *F* rhume *I* raffreddore *P* насморк (1/85)
- V478 mozolj *D* Pickel, Eiterbläschen *E* pimple *F* bouton *I* brufolo *P* мозоль (1/78)
- V479 bezgavka *D* Lymphknoten *E* lymph node *F* ganglion *I* ghiandola *P* лимфатический узел (1/86)
- V480 revma *D* Rheuma *E* rheumatism *F* rhumatisme *I* reuma *P* ревматизм (1/88)
- V481 vodenica *D* Wassersucht *E* dropsy *F* hydropisie *I* idropisia *P* водянка (1/89)
- V483 kuga *D* Pest *E* plague *F* peste *I* peste *P* чума (1/91)
- V484 rana *D* Wunde *E* wound *F* plaie *I* ferita *P* рана (1/76)
- V485 jetika *D* Tuberkulose *E* tuberculosis *F* tuberculose *I* tisi *P* туберкулёз (1/90)
- V486 mrzlica *D* Fieber *E* fever *F* fièvre *I* febbre *P* лихорадка (1/87)
- V487 ošpice *D* Masern *E* measles *F* rougeole *I* morbillo *P* ветрянка (1/83)
- V488 slep *D* blind *E* blind *F* aveugle *I* cieco *P* слепой (1/92)
- V489 gluh *D* taub *E* deaf *F* sourd *I* sordo *P* глухой (1/93)
- V490 šepav *D* hinkend *E* lame *F* boiteux *I* zoppo *P* косой (1/94)
- V491A zdrav *D* gesund *E* healthy *F* sain *I* sano *P* здоров (1/74)
- V491B bolan *D* krank *E* ill, sick *F* malade *I* malato *P* болен (1/75)
- V492 grbast *D* bucklig *E* humpbacked *F* bossu *I* gobbo *P* горбатый (1/95)
- V493 živčen *D* nervös *E* nervous *F* nerveux *I* nervoso *P* нервный (1/99)
- V494 suh *D* mager *E* slim *F* mince *I* magro *P* худой (1/96)
- V495 debel *D* dick *E* fat *F* gros *I* grasso *P* толстый (1/97)
- V496 trebušast *D* dickbäuchig *E* pot-bellied *F* ventru *I* panciuto *P* пузатый (1/98)
- V604 oče *D* Vater *E* father *F* père *I* padre *P* отец (1/103)
- V605 mati *D* Mutter *E* mother *F* mère *I* madre *P* мать (1/104)
- V606 sin *D* Sohn *E* son *F* fils *I* figlio *P* сын (1/105)
- V607 hči *D* Tochter *E* daughter *F* fille *I* figlia *P* дочь (1/106)
- V608 vnuk *D* Enkel *E* grandson *F* petit-fils *I* nipote *P* внук (1/111)
- V609 stari oče *D* Großvater *E* grandfather *F* grand-père *I* nonno *P* дедушка (1/109)

- V610 stara mati *D* Großmutter *E* grandmother *F* grand-mère *I* nonna *P* бабушка (1/110)
- V611 tast *D* Schwiegervater *E* father-in-law *F* beau-père *I* suocero *P* тесть, свёкр (1/126)
- V612 tašča *D* Schwiegermutter *E* mother-in-law *F* belle-mère *I* suocera *P* тёща, свекровь (1/127)
- V613 zet *D* Schwiegersohn *E* son-in-law *F* gendre *I* genero *P* зять (1/128)
- V614 snaha *D* Schwiegertochter *E* daughter-in-law *F* belle-fille *I* nuora *P* сноха (1/129)
- V615 stric *D* Onkel *E* uncle *F* oncle *I* zio paterno *P* дядя (1/112)
- V616 ujec *D* Onkel (Bruder der Mutter) *E* uncle, mother's brother *F* oncle, frère de la mère *I* zio materno *P* деверь (1/113)
- V617 teta *D* Tante *E* aunt *F* tante *I* zia paterna *P* тётя (1/114)
- V618 ujna *D* Tante (Schwester der Mutter) *E* aunt, mother's sister *F* tante, sœur de la mère *I* zia materna *P* тётя по материнской линии (1/115)
- V619 svak *D* Schwager *E* brother-in-law *F* beau-frère *I* cognato *P* свак (1/130)
- V620 brat *D* Bruder *E* brother *F* frère *I* fratello *P* брат (1/107)
- V621 sestra *D* Schwester *E* sister *F* sœur *I* sorella *P* сестра (1/151)
- V622 polbrat *D* Halbbruder *E* half brother *F* demi-frère *I* fratellastro *P* сводный брат (1/108)
- V623 očim *D* Stiefvater *E* stepfather *F* beau-père *I* padrigno *P* отчим (1/118)
- V624 mačeha *D* Stiefmutter *E* stepmother *F* belle-mère *I* matrigna *P* мачеха (1/119)
- V626 bratranec *D* Cousin *E* cousin (masc.) *F* cousin *I* cugino *P* двоюродный брат (1/116)
- V627 sestrična *D* Cousine *E* cousin (fem.) *F* cousine *I* cugina *P* двоюродная сестра (1/117)
- V628 družina *D* Familie *E* family *F* famille *I* famiglia *P* семья (1/100)
- V629 žlahta (rod) *D* Verwandtschaft *E* extended family *F* parenté *I* parentela *P* родственники (род) (1/101)
- V631 vdova *D* Witwe *E* widow *F* veuve *I* vedova *P* вдова (1/121)
- V634 pastorek *D* Stiefsohn *E* stepson *F* beau-fils *I* figliastro *P* пасынок (1/120)
- V635 otrok *D* Kind *E* child *F* enfant *I* bambino *P* ребёнок (1/136)
- V636 fant *D* Junge *E* boy *F* garçon *I* ragazzo *P* парень (1/137)
- V637 dekle *D* Mädchen *E* girl *F* fille *I* ragazza *P* девушка (1/138)
- V638 mož *D* Ehemann *E* husband *F* mari *I* marito *P* муж (1/124)
- V639 žena *D* Ehefrau *E* wife *F* femme *I* moglie *P* жена (1/125)
- V640 prijatelj *D* Freund *E* friend *F* ami *I* amico *P* друг (1/139)
- V641 posel *D* Dienstbote *E* servant *F* domestique *I* servo *P* слуга (1/135)
- V642 hlapec *D* Knecht *E* farmhand *F* valet *I* garzone *P* батрак (1/133)
- V643 dekla *D* Magd *E* serving girl, maid *F* servante *I* ancella, garzona *P* батрачка (1/134)

- V644 gospodar *D* Hausherr *E* master *F* maître *I* padrone *P* хозяин (1/131)
 V645 gospodinja *D* Hausfrau *E* housewife *F* femme au foyer *I* padrona *P* хозяйка
 (1/132)
 V646 starši *D* Eltern *E* parents *F* parents *I* parenti *P* родители (1/102)
 V646a ljudje *D* Leute *E* people *F* gens *I* gente *P* люди (1/140)
 V738 tvor *D* Geschwür *E* boil *F* abcès *I* foruncolo *P* прыщ, чирь (1/77)
 V739 sirota *D* Waise *E* orphan *F* orphelin *I* orfano *P* сирота (1/122)
 V780(a) tuj *D* fremd *E* foreign *F* étranger *I* straniero *P* чужой (1/141)
 V780(b) tujec *D* Fremde(r) *E* foreigner *F* étranger *I* straniero *P* иностранец (1/142)
 V780(c) na tuje *D* ins Ausland, in die Fremde *E* abroad *F* à l'étranger *I* all'estero
P на чужбину (1/143)
 V793 jerob *D* Vormund *E* a keeper, a caretaker *F* tuteur *I* curatore *P* опекун (1/123)
 V796 solza *D* Träne *E* tear *F* larme *I* lacrima *P* слеза (1/18)
 V800 možgani *D* Gehirn *E* brain *F* cerveau *I* cervello *P* мозг (1/10)
 V805 kri *D* Blut *E* blood *F* sang *I* sangue *P* кровь (1/69)
 V826 oko ed. *D* Auge *E* eye (sg.) *F* œil *I* occhio *P* глаз (1/14)
 V826 oči mn. *D* Augen *E* eyes (pl.) *F* yeux *I* occhi *P* глаза (1/15)

Prevod: *D* Peter Weiss, Hubert Bergmann *E* Tjaša Jakop *F* Jasmina Žgank *I* Danila
 Zuljan Kumar *P* Irina Makarova Tominec

1.7 Abecedni seznam vprašanj v SLA 1 s številko komentarja

barva las – črni	1/2	kri	1/69
barva las – plavi	1/3	križ	1/60
barva las – rdeči	1/6	kuga	1/91
barva las – rjavi	1/5	las	1/1
barva las – sivi	1/4	ledvice	1/53
bezgavka	1/86	lice	1/21
bolan	1/75	ljudje	1/140
brada	1/25	lobanja	1/9
bradavica	1/79	mačeha	1/119
brat	1/107	mati	1/104
bratranec	1/116	meča	1/65
brki	1/20	mehur	1/54
čelo	1/11	mezinec	1/40
črevo	1/55	mozolj	1/78
debel	1/97	mož	1/124
dekla	1/134	možgani	1/10
dekle	1/138	mrlič	1/71
dlan	1/34	mrzlica	1/87
družina	1/100	na tuje	1/143
fant	1/137	nahod	1/85
garje	1/81	nebo	1/24
gleženj	1/66	noht	1/42
gluh	1/93	nosnica	1/19
gospodar	1/131	obrvi	1/16
gospodinja	1/132	oče	1/103
grbast	1/95	oči	1/15
grlo	1/27	očim	1/118
hči	1/106	oko	1/14
hlapec	1/133	ošpice	1/83
jerob	1/123	otrok	1/136
jetika	1/90	palec	1/36
jetra	1/51	pastorek	1/120
kašelj	1/84	pazduha	1/30
kazalec	1/37	pest	1/33
koleno	1/63	peta na nogi	1/68
kolk	1/61	pezdeti	1/58
komolec	1/32	piščal	1/64
kost	1/45	pleša + plešast	1/7

pljuča	1/52	svak	1/130
polbrat	1/108	ščepec	1/43
poppek	1/50	šen	1/82
posel	1/135	šepav	1/94
prdeti	1/57	tast	1/126
pregibi prstov	1/41	tašča	1/127
prgišče	1/44	teme	1/8
prijatelj	1/139	teta	1/114
prsi	1/47	tilnik	1/28
prst	1/35	trebuh	1/49
prstanec	1/39	trebušast	1/98
rame	1/29	trepalnice	1/17
rana	1/76	trup	1/48
rebro	1/46	tuj	1/141
revma	1/88	tujec	1/142
roka	1/31	tvor	1/77
sence	1/12	uho	1/13
sestrična	1/117	ujec	1/113
sin	1/105	ujna	1/115
sirota	1/122	umreti	1/72
slep	1/92	usta	1/23
smrdeti	1/59	ustnica	1/22
smrt	1/70	vdova	1/121
snaha	1/129	vnuk	1/111
solza	1/18	vodenica	1/89
sredinec	1/38	vrat	1/26
stara mati	1/110	zadnjica	1/56
stari oče	1/109	zanohtnica	1/80
starši	1/102	zdrav	1/74
stegniti se	1/73	zet	1/128
stegno	1/62	žena	1/125
stopalo	1/67	živčen	1/99
stric	1/112	žlahta (rod)	1/101
suh	1/96		

Zvezdica (*) pred okrajšavo navedenega dela pomeni, da je bilo delo upoštevano pri izdelavi mnogih komentarjev, zato se v razdelku 4 ne navaja.

- *ALE 1972 = *Atlas Linguistique de l'Europe: proposition du Premier Questionnaire*, Nimègue: Bureau de la Rédaction – Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde, 1972 (razmnoženo). (<http://ale.lingv.ro/Questionnaire/Binder1.pdf>, dostop 13. 10. 2011.)
- *ALI = *Atlante linguistico italiano 1: corpo umano*, gradivo zbrali Ugo Pellis idr., ur. Lorenzo Massobrio idr., Roma: Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato – Libreria dello Stato, 1995.
- Andersen 1999 = Henning Andersen, *The Western South Slavic Contrast Sn. sah-ni-ti // SC sah-nu-ti, Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies 2* (1999), str. 47–62.
- Antič 2009 = Olga Antič, *Honga, hon, hrmoka!: slovar prleške govornice*, Križevci pri Ljutomeru: samozaložba, 2009.
- *ASLEF = *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano 1–6*, ur. Giovanni Battista Pellergrini, Padova: Istituto di Glottologia e Fonetica dell'Università – Udine: Istituto di Filologia Romanza della Facoltà di Lingue e Letterature straniere dell'Università di Udine, 1972–1986.
- *Babič 2008 = Vanda Babič, *Učbenik stare cerkvene slovanščine*, 2. natis, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete – Oddelek za slavistiko – Oddelek za slovenistiko, 2008 (prvi natis 2003).
- Bajec 1950 = Anton Bajec, *Besedotvorje slovenskega jezika I: izpeljava samostalnikov*, Ljubljana: SAZU, 1950 (Dela razreda za filološke in literarne vede 1).
- Bajec 1952 = Anton Bajec, *Besedotvorje slovenskega jezika II: izpeljava slovenskih pridevnikov; III: zloženke*, Ljubljana: SAZU, 1952 (Dela razreda za filološke in literarne vede 6).
- Bajec 1959 = Anton Bajec, *Besedotvorje slovenskega jezika IV: predlogi in predpone*, Ljubljana: SAZU, 1959 (Dela razreda za filološke in literarne vede 14).
- *Benedik 1999 = Francka Benedik, *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 1999.
- Bernjak 2004 = Elizabeta Bernjak, *A halál kultúrfogalma a magyar és a szlovén frazémákban*, v: Elizabeta Bernjak, *Slovenščina in madžarščina v stiku: sociolingvistične in kontrastivne študije*, Maribor: Slavistično društvo, 2004 (Zora 29), str. 236–252.
- Bezljaj 2003 = France Bezljaj, *Zbrani jezikoslovni spisi I–II*, ur. Metka Furlan, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2003 (Linguistica et philologica 6).
- *Bezljaj gl. ESSJ
- Brecelj 2005 = Marijan Brecelj, *Furlansko-slovenski slovar*, Nova Gorica: Goriška knjižnica Franceta Bevka, 2005.

- Brodar 2008 = Mitja Brodar, »Piščalka« iz Divjih bab ni neandertalska, *Delo* (Ljubljana) 50 (2008), št. 223 (25. sept.), str. 20 (priloga Znanost). – Prim. Odar 2008.
- *Cossutta gl. SDLA-SI
- *Crevatin gl. SDLA-SI
- ČJA = *Český jazykový atlas* 1–5, Praha: Academia, 1992–2005.
- *Doria 1987 = Mario Doria, *Grande dizionario del dialetto triestino: storico etimologico fraseologico*, con la collaborazione di Claudio Noliani, Trieste: Edizioni »Italo Svevo« – Edizioni »Il Meridiano«, 1987.
- Dovjak 2011 = Rok Dovjak, *Srednji spol samostalnikov na -e v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA): diplomsko delo*, Ljubljana: [Rok Dovjak], 2011 (razmnoženo).
- Duden 7 = *Duden Etymologie: Herkunftswörterbuch der deutschen Sprache*, bearbeitet von Günther Drosdowski, Paul Grebe und weiteren Mitarbeitern der Dudenredaktion, Mannheim – Wien – Zürich: Bibliographisches Institut, 1963 (Der Große Duden in 10 Bänden).
- DWB = *Deutsches Wörterbuch: elektronische Ausgabe der Erstbearbeitung von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm*, Frankfurt am Main: Zweitausendeins, 2004 (elektronski vir na cedeju). (<http://www.woerterbuchnetz.de/DWB>, dostop 24. 10. 2011.)
- *ERHSJ = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* I: A–J, 1971; II: K–poni¹, 1972; III: poni²–Ž, 1973; IV: kazala, 1974, ur. Mirko Deanović – Ljudevit Jonke, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- *ESSJ = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika* I: A–J, Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1977 (¹1976); II: K–O, Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1982; III: P–S, dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1995; IV: Š–Ž, avtorji gesel France Bezlaj, Marko Snoj in Metka Furlan, uredila Marko Snoj in Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Založba ZRC (zal.), 2005; V: kazala, izdelala Marko Snoj in Simona Klemenčič, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Založba ZRC (zal.), 2007.
- ÈSSJa = *Ètimologičeskij slovar' slavjanskih jazykov: praslavjanskij leksičeskij fond* I–, pod red. O. N. Trubačeva, Moskva: Nauka, 1974–.
- EWUng = *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen*, Lieferung 1, Budapest: Akadémiai kiadó, 1992.
- Faggin 1985 = Giorgio Faggin, *Vocabolario della lingua friulana* 1: A–L, 2: M–Z, Udine: Del Bianco Editore, 1985. [1: LXIX str., str. 1–725; 2: str. 727–1617.]
- *FO = *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*, ur. Pavle Ivić idr., Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1981 (Posebna izdanja LV).
- Furlan 1998 = Metka Furlan, Alasijevi glosi *oghgnifke* in *pluca*: k refleksu *šk* in *k* za psl. *šč in *t' v slovenščini, v: *Vatroslav Oblak: mednarodni simpozij Obdobja, Ljubljana, 12. in 13. december 1996*, ur. Alenka Šivic-Dular, Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete, 1998 (Obdobja 17), str. 259–272.

- Furlan 2005 = Metka Furlan, Rezijansko *túlac* »tilnik« (Bila): praslovanski anatomski termin **tǔlbъ* v slovenščini, *Jezikoslovni zapiski* 11 (2005), št. 1, str. 115–124.
- Furlan 2008 = Metka Furlan, O slovenskih parih tipa *kost* : *koščica* ali nastanku razmerja *-st-* : *-šč-i-*: k identifikaciji zgodnjepraslovanske akrostatične deklinacije ijevskih samostalnikov, *Jezikoslovni zapiski* 14 (2008), št. 1, str. 7–27.
- Furlan 2009 = Metka Furlan, Asimilacijski vzorec v gornjeseniških primerih *smétke* 'smeti' v širšem slovenskem kontekstu, v: *Slovenski mikrokozmosi: medetnični in medkulturni odnosi: Slovenski slavistični kongres, Monošter, 2009*, ur. Irena Novak Popov, Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 2009 (Zbornik Slavističnega društva Slovenije 20), str. 120–130.
- Furlan 2010 = Metka Furlan, Črnovrški pridevnik *pojertek* 'požrešen' v slovarju Ivana Tominca, *Jezikoslovni zapiski* 16 (2010), št. 1, str. 25–31.
- Furlan 2011 = Metka Furlan, O slovenskem narečnem *kri*, *kr(i)vesa* 'kri, krvi' ali o prvotnem sklanjatvenem vzorcu praslovanskega **kry* 'kri', *Jezikoslovni zapiski* 17 (2011), št. 1, stran 7–22.
- Glonar 1936 = Joža Glonar, *Slovar slovenskega jezika*, Ljubljana: Umetniška propaganda, 1936.
- *Greenberg 2002 = Marc L. Greenberg, *Zgodovinsko glasoslovje slovenskega jezika*, prev. Marta Pimat-Greenberg, Maribor: Aristej, 2002. – Prevod dela: *A historical Phonology of the Slovene Language*, Heidelberg: Universitätsverlag C. Winter, 2000 (Historical phonology of the Slavic languages 13).
- Gross 1998 = Harro Gross, *Einführung in die germanistische Linguistik*, neu bearbeitet von Klaus Fischer, München: Iudicum, ³1998.
- Gutsmann 1999 = Oswald Gutsmann, *Deutsch-windisches Wörterbuch mit einer Sammlung der verdeutschten windischen Stammwörter, und einiger vorzüglichern abstammenden Wörter*, auf Slowenisch-Deutsch umgekehrt und bearbeitet von Ludwig Karničar, Graz: Institut für Slawistik der Universität Graz, 1999 (Slowenistische Forschungsberichte 3).
- *HJA = *Hrvatski jezični atlas: upitnik*, Zagreb, 1997 (razmnoženo).
- Horvat 2007 = Mojca Horvat, *Geolingvistični prikaz nekaterih leksemov iz pomenskega polja bolezni – samostalniki (po gradivu SLA): diplomsko delo*, Ljubljana: [Mojca Horvat], 2007 (razmnoženo).
- Horvat 2009 = Mojca Horvat, Besedje za mrzlico v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA), v: *Slovenska narečja med sistemom in rabo*, ur. Vera Smole, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009 (Obdobja 26), str. 235–244.
- Horvat 2011 = Mojca Horvat, Leksika s pomenskega polja »bolezni« v primorski narečni skupini (po gradivu za SLA), v: *Narečna prepletanja*, ur. Goran Filipi, Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011, str. 209–227.
- Hradil 1996 = Jože Hradil, *Slovensko-madžarski slovar = Szlovén-magyar szótár*, Ljubljana: DZS, 1996.
- Jakomin 1995 = Dušan Jakomin, *Narečni slovar Sv. Antona pri Kopru*, Trst: Škedenjski etnografski muzej, 1995.
- Jakop 2006 = Tjaša Jakop, Nouns in pairs in Slovene dialects, v: *The Fifth International Conference Formal Approaches to South Slavic and Balkan Languages: proceedings*, ur. Svetla Koeva – Mila Dimitrova-Vulchanova, Sofija, 2006, str. 194–198.

- Jakop 2007 = Tjaša Jakop, Besedje za bratranca in sestrično v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA), *Merkujev zbornik = Jezikoslovni zapiski* 13 (2007), št. 1–2, str. 189–194 + 2 prilogi.
- Jakop 2008a = Tjaša Jakop, *Dvojina v slovenskih narečjih*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008 (Linguistica et philologica 21).
- Jakop 2008b = Tjaša Jakop, *The Dual in Slovene Dialects*, Bochum: Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer, 2008 (Diversitas linguarum 18).
- Jakop 2011 = Tjaša Jakop, The variety and richness of words for relatives in Slovene, v: *Language Variation – European perspectives III: selected papers from the 5th International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE 5), Copenhagen, June 2009*, ur. Frans Gregersen idr., Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 2011 (Studies in Language Variation 7), str. 227–238.
- Jakop (v tisku) = Tjaša Jakop, Izrazi za spolovila pri Koštiálu in v gradivu za Slovenski lingvistični atlas (rokopis prispevka, namenjenega za monografijo o Ivanu Koštiálu).
- Karničar 1990 = Ludwig Karničar, *Der Obir-Dialekt in Kärnten: die Mundart von Ebriach/Obirsko im Vergleich mit den Nachbarmundarten von Zell/Sele und Trögern/Korte: Phonologie, Morphologie, Mikrotoponymie, Vulgonamen, Lexik, Texte: Graz 1986*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1990 (Sitzungsberichte 551).
- Keber 1996 = Janez Keber, *Leksikon imen: izvor imen na Slovenskem*, Celje: Mohorjeva družba, ²1996.
- Kenda-Jež 2000 = Karmen Kenda-Jež, Dialektološke raziskave na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša, v: *Slovensko jezikoslovje danes in jutri: Slovenski slavistični kongres, Celje, 1999*, ur. Zoltan Jan, Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2000 (Zbornik Slavističnega društva Slovenije 10), str. 195–206.
- Kenda-Jež 2002 = Karmen Kenda-Jež, Model idealnega govorca v slovenskih dialektoloških raziskavah, v: *Med dialektologijo in zgodovino slovenskega jezika: ob življenjskem in strokovnem jubileju prof. dr. Martine Orožen*, ur. Marko Jesenšek – Bernard Rajh – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo, 2002 (Zora 18), str. 150–165.
- Knieszsa 1974 = István Knieszsa, *A magyar nyelv szláv jövevényszavai I–II*, Budapest: Akadémiai kiadó, 1974. (I: str. 1–582; II: str. 583–1044.)
- *Koletnik 1999 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis voličinskega in črešnjevkega govora, *Slavistična revija* 47 (1999), št. 1, str. 69–87.
- *Koletnik 2000 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora v Radencih, *Jezikoslovni zapiski* 6 (2000), str. 155–165.
- *Koletnik 2000/01 = Mihaela Koletnik, Govor pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, *Jezik in slovstvo* 46 (2000/01), št. 3, str. 81–90.
- Koletnik 2001 = Mihaela Koletnik, *Slovenskogoriško narečje*, Maribor: Slavistično društvo, 2001 (Zora 12).
- *Koletnik 2002 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora na Zgornji Velki (SLA 364), *Jezikoslovni zapiski* 8 (2002), št. 1, str. 139–149.
- *Koletnik 2003 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora pri Negovi (SLA 367), *Jezikoslovni zapiski* 9 (2003), št. 2, str. 81–92.

- *Koletnik 2007 = Mihaela Koletnik, Govor pri Negovi v Slovenskih goricah (SLA 367), v: *Jezikovna predanost: akademiku prof. dr. Jožetu Toporišiču ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo – Ljubljana: SAZU, 2006 (Zora 44), str. 469–476.
- Kostelec 2007 = Petra Kostelec, *Geolingvistični prikaz leksemov s pomenskega polja bolezní – pridevniki (po gradivu za SLA): diplomsko delo*, Ljubljana: [Petra Kostelec], 2007 (razmnoženo).
- Kühn 1983 = Erika Kühn, Pläse; Pläse, v: *Wörterbuch der bairischen Mundarten in Österreich 3*, 1983 (Bayerisch-Österreichisches Wörterbuch 1: Österreich), stolp. 270–272.
- Lekše 1893 = Franc S. Lekše, Imena rodbine in svaščine, *Dom in svet* 6 (1893), str. 32–33, 75–78.
- Lenček 1996 = Rado L. Lenček, *Izbrane razprave in eseji*, ur. Marta Pirnat-Greenberg, Ljubljana: Slovenska matica, 1996.
- Logar 1956 = Tine Logar, Dialektološke študije IX: Značilnosti kojščanskega govora, *Slavistična revija* 9 (1956), št. 1, str. 34–44. (Ponatis v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996, str. 72–78.)
- Logar 1964 = Tine Logar, Zanimivosti iz slovenske dialektologije, *Jezik in slovstvo* 9 (1964), št. 2–3, str. 44–47.
- Logar 1967 = Tine Logar, Kazalni zaimek v slovenskih narečjih, *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture* 3, Ljubljana, 1967. (Ponatis v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996, str. 324–327.)
- *Logar 1996 = Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996.
- *Malnar 2008 = Slavko Malnar, *Rječnik govora čabarskog kraja*, Čabar: Matica hrvatska, Ogranak Čabar, 2008.
- Merše 1995 = Majda Merše, *Vid in vrstnost glagola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja*, Ljubljana: SAZU, 1995 (Dela razreda za filološke in literarne vede 44).
- Miklavčič – Dolenc 1968 = Maks Miklavčič – Jože Dolenc (ur.), *Leto svetnikov I*, Ljubljana: Zadruga katoliških duhovnikov, 1968.
- Möderndorfer 1964 = Vinko Möderndorfer, *Ljudska medicina pri Slovencih*, Ljubljana: SAZU, 1964 (Gradivo za narodopisje Slovencev 1).
- Mukič 2005 = Francek Mukič, *Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar*, Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem, 2005.
- Nahtigal 1952 = Rajko Nahtigal, *Slovanski jeziki*, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, ²1952.
- Nartnik 1998 = Vladimir Nartnik, Pet zvezkov ALE, *Jezikoslovni zapiski* 4 (1998), str. 181–185.
- Nartnik 2011 = Vladimir Nartnik, Leksem *stegniti se* v slovenskih narečjih, v: *Narečna prepletanja*, ur. Goran Filipi, Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011, str. 155–160.
- Novak 1996 = Franc Novak, *Slovar beltinskega prekmurskega govora*, priredil in uredil Vilko Novak, Murska Sobota: Pomurska založba, ²1996 (Panonika).

- Novak 2006 = Vilko Novak, *Slovar stare knjižne prekmurščine*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006 (Slovarji).
- Novotný 2005 = Aleš Novotný, *Pornografije ve středověku?*, Hýsly: Alcor Puzzle, 2005.
- Odar 2008 = Boštjan Odar, 60.000 let stara neandertalčeva piščal, *Delo* (Ljubljana) 50 (2008), št. 229 (2. okt.), str. 19 (priloga Znanost). – Prim. Brodar 2008.
- *OLA 1965 = *Voprosnik Obščeslavjanskogo lingvističeskogo atlasa*, Moskva: Izdatel'stvo »Nauka«, 1965. (http://ola.zrc-sazu.si/OLA-VSE/Voprosnik_OLA_1965.pdf, dostop 4. 7. 2011.)
- OLA = *Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas: serija leksiko-slovoobrazovatel'naja 9: čelovek*, Kraków: Międzynarodowy Komitet Sławistów, Komisja Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego – Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 2009, str. 142–144.
- OLA LS 9 – L 1657 = L 1657 'pečen' čeloveka', *Obščeslavjanskij lingvističeskij atlas: serija leksiko-slovoobrazovatel'naja 9: čelovek*, Kraków: Międzynarodowy Komitet Sławistów, Komisja Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego – Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 2009, str. 145–147.
- Orešnik 1994 = Janez Orešnik, *Slovenski glagolski vid in univerzalna slovnica*, Ljubljana: SAZU, 1994 (Dela razreda za filološke in literarne vede 40).
- Petek 2007 = Urška Petek, *Geolingvistični prikaz leksemov s pomenskega polja »družina« (po gradivu za SLA): diplomsko delo*, Ivančna Gorica: [Urška Petek], 2007 (razmnoženo).
- Petek gl. Smole – Petek
- *Pirona 2001 = Giulio Andrea Pirona – Ercole Carletti – Giovanni Battista Corgnani, *Il Nuovo Pirona: vocabolario friulano*, aggiunte e correzioni riordinate da Giovanni Frau, Udine: Società filologica friulana, 2001 (¹1935, ²1996).
- *Plet. = Maks Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar 1–2*, Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1894–1895. (Ponatisi: Ljubljana: Cankarjeva založba, 1974; Celovec: Wieser, 2004/2005; *Slovensko-nemški slovar: transliterirana izdaja 1–2*, ur. Metka Furlan, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006 (Slovarji), tudi elektronski vir na cedeju.) (<http://bos.zrc-sazu.si/pletersnik.html>, dostop 30. 6. 2011.)
- Ponovne objave 2009 = *Ponovne objave člankov s kartami za Slovenski lingvistični atlas (do leta 2008): elektronska izdaja [na plošči CD-ROM]*, ur. Peter Weiss – Jožica Škofic – Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2009. (http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/P/index.html, dostop 30. 6. 2011.)
- Rajh 2010 = Bernard Rajh, *Gúčati po antùjoško: gradivo za narečni slovar severozahodnoprleškega govora*, Bielsko-Biala idr.: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2010 (Zora 73).
- Ramovš 1923 = Fran Ramovš, Deklinacija slovenskega imena očä – óče < otyčь, *Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede 1* (1923), str. 392–400. (Ponatis v: Fran Ramovš, *Zbrano delo 2*, ur. Jože Toporišič, Ljubljana: SAZU, 1997 (Dela razreda za filološke in literarne vede 23/2), str. 305–313.)
- *Ramovš 1924 = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika 2: konzonantizem*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1924 (Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani, Dela I/2).

- *Ramovš 1935 = *Historična gramatika slovenskega jezika 7: dialekti*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1935 (Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani, Dela 1/7).
- *Ramovš 1952 = Fran Ramovš, *Morfologija slovenskega jezika*, Ljubljana: DZS – Univerzitetna študijska komisija, 1952.
- Ravnik 1996 = Mojca Ravnik, *Bratje, sestre, strniči, zermani: družina in sorodstvo v vaseh v Slovenski Istri*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU – Koper: Lipa, 1996.
- Rejzek 2001 = Jiří Rejzek, *Český etymologický slovník*, Praha: LEDA, 2001.
- *REW = Max Vasmer, *Russisches etymologisches Wörterbuch* 1–3, Heidelberg: C. Winter, 1953–1958 (Indogermanische Bibliothek 2: Wörterbücher).
- RJHKKJ 2/6 = *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* 2, zv. 6: *laž – mučitelica*, ur. Božidar Finka, Zagreb: HAZU – Zavod za hrvatski jezik HFI, 1991, str. 481–720.
- Rosamani 1990 = Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano dei dialetti parlati nella regione giuliano-dalmata quale essa era stata costituita di comune accordo tra i due stati interessati nel Convegno di Rapallo del 12-XII-1920*, Trieste: Lint, 1990.
- *SDLA-SI = Rada Cossutta – Franco Crevatin, *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre (SDLA-SI)* I, 2005; II, 2006, Koper: Založba Annales – Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper – Zgodovinsko društvo za južno Primorsko (Annales Majora).
- SEL = *Slovenski etnološki leksikon*, ur. Angelos Baš, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.
- Siatkowski 2008a = Janusz Siatkowski, Słowiańskie nazwy ‘nerek’ w świetle materiałów gwarowych i źródeł historycznych, *Bohemistyka* 8 (2008), št. 1–4, str. 137–153.
- Siatkowski 2008b = Janusz Siatkowski, Słowiańskie nazwy ‘skroni’ w świetle materiałów gwarowych i źródeł historycznych, *Studia Śląskie* 67 (2008), str. 245–260.
- Siatkowski 2008c = Janusz Siatkowski, Słowiańskie nazwy ‘brzucha’ w świetle materiałów gwarowych i źródeł historycznych, *Prace Filologiczne* 54 (2008), str. 367–385.
- Siatkowski 2009 = Janusz Siatkowski, Słowiańskie nazwy ‘płuc’ i ‘wątroby’ w świetle materiałów gwarowych i źródeł historycznych, *Rocznik Slawistyczny* 58 (2009), str. 135–162.
- *Skok gl. ERHSJ
- Skubic 1997 = Mitja Skubic, *Romanske jezikovne prvine na zahodni slovenski jezikovni meji*, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1997.
- *SLA = *Slovenski lingvistični atlas* (gradivska zbirka).
- *Sławski 1974–1979 = Franciszek Sławski, Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego [1], v: *Słownik prasłowiański I: A–B*, 1974, str. 43–141; [2], v: *Słownik prasłowiański II: C–dawnota*, 1976, str. 13–60; [3], v: *Słownik prasłowiański III: dawnъ–dobъrati*, 1979, str. 11–19, ur. Franciszek Sławski, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- Smole – Petek 2007 = Vera Smole – Urška Petek, Komentiranje leksično-besedotvornih kart v 1. zvezku Slovenskega lingvističnega atlasa »Človek« (na primeru V617 *teta* in V618 *ujna*), *Merkujev zbornik = Jezikoslovni zapiski* 13 (2007), št. 1–2, str. 351–359.
- Smole 2006 = Vera Smole, Lingvogeografska obdelava spola v ednini: samostalniki srednjega spola na -o v slovenskih narečjih, *Slovensko jezikoslovje danes = Slavistična revija* 54 (2006), posebna številka, str. 125–136.

- SMS = *Slovenski medicinski slovar*, ur. Miroslav Kališnik, Ljubljana: Medicinska fakulteta, 2002. (<http://www.lek.si/medicinski-slovar/>, dostop 16. 6. 2009.)
- *Snoj 2003 = Marko Snoj, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana: Modrijan, ²2003 (¹1997).
- *SP 2001 = *Slovenski pravopis 2001*, Ljubljana: SAZU – ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC, ZRC SAZU (zal.), 2001.
- Spinozzi Monai 2009 = Liliana Spinozzi Monai, *Il Glossario del dialetto del Torre di Jan Baudouin de Courtenay*, Udine: Consorzio Universitario del Friuli – San Pietroburgo: Arhiv Rossijskoj akademii nauk – Lubiana: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 2009.
- *SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika* I: A–H, 1970; II: I–Na, 1975; III: Ne–Pren, 1979; IV: Preo–Š, 1985; V: T–Ž, 1991, Ljubljana: SAZU oz. (od 4. knjige naprej) SAZU – ZRC SAZU (izd.) – DZS (zal.).
- Steenwijk 1992 = Han Steenwijk, *The Slovene dialect of Resia: San Giorgio*, Amsterdam – Atlanta, GA: Rodopi, 1992 (Studies in Slavic and general linguistics 18).
- Stramljič Breznik 1999 = Irena Stramljič Breznik, Frazemi s pomenom 'umreti' v SSKJ, v: Irena Stramljič Breznik, *Prispevki iz slovenskega besedoslovja*, Maribor: Slavistično društvo, 1999 (Zora 7), str. 264–283.
- *Striedter-Temps 1963 = Hildegard Stridter-Temps, *Deutsche Lehnwörter im Slovenischen*, Berlin: Osteuropa-Institut – Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1963 (Veröffentlichungen der Abteilung für Slavische Sprachen und Literaturen des Osteuropa-Instituts (Slavisches Seminar) an der Freien Universität Berlin 27).
- Šekli 2008 = Matej Šekli, *Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008 (Linguistica et philologica 22).
- Šekli 2009 = Matej Šekli, Zemljepisna imena v Grgarju in njegovi okolici, v: *Grgarski zbornik*, ur. Justina Doljak, Grgar: Krajevna skupnost – Turistično društvo, 2009, str. 338–345.
- Šekli 2011 = Matej Šekli, Besedotvorni pomeni nesestavljenih izpeljanih glagolov v (pra)slovanščini, v: *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek, Bielsko-Biala itd.: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2011 (Zora 80), str. 32–45.
- Šivic-Dular 2006 = Alenka Šivic-Dular, Slovenska priponska obrazila -iv, -ljiv in -jiv v primerjalno-zgodovinski in etimološki osvetlitvi, v: *Jezikovna predanost: akademiku prof. dr. Jožetu Toporišču ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo – Ljubljana: SAZU, 2006 (Zora 44), str. 80–92.
- Škofic 2004 = Jožica Škofic, Od narečnega h knjižnemu besedju (po gradivu za *Slovenski lingvistični atlas*), v: *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti*, ur. Erika Kržišnik, Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2004 (Obdobja 22), str. 353–370.
- Škofic 2008a = Jožica Škofic, Med raznolikostjo narečnega gradiva in mejami njegovega prikaza na jezikovni karti, *Annales: Anali za istrske in mediteranske študije = Annali di Studi istriani e mediterranei = Annals for Istrian and Mediterranean studies: series historia et sociologia* 18 (2008), št. 1, str. 97–104. (http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/01_PDF_prispevki/Skofic_2008b.pdf, dostop 24. 10. 2011.)

- Škofic 2008b = Jožica Škofic, Narečno besedje v Pleteršnikovem slovarju in gradivu za SLA, v: *Od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 2008 (Zora 56), str. 258–273.
- Škofic 2009 = Jožica Škofic, Pomensko polje *telo* v slovenskih narečjih po gradivu za SLA, *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture 45: telo v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: zbornik predavanj*, ur. Mateja Pezdirc Bartol, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2009, str. 38–48.
- Škofic 2011 = Jožica Škofic, *Od ščepca do prgišča* od Trubarja do Slovenskega lingvističnega atlasa, v: *Narečna prepletanja*, ur. Goran Filipi, Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011, str. 173–208.
- Špehonja 2003 = Nino Špehonja, *Vocabolario del Nediško* (2003) [nadiško-italijanski slovar v obliki PDF] (<http://www.vallidelnatisone.com/natisoniano-download.html>, dostop 12. 7. 2007).
- Špehonja 2006 = Nino Špehonja, *Vocabolario Italiano - Nediško* (2006) [italijansko-nadiški slovar v obliki PDF] (<http://www.vallidelnatisone.com/natisoniano-download.html>, dostop 12. 7. 2007).
- Thesaurus 6 = *Thesaurus der slowenischen Volkssprache in Kärnten 6: kd–kv*, ur. Ludwig Karničar – Andrejka Žejn, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2009 (Österreichische Akademie der Wissenschaften – Philosophisch-historische Klasse – Schriften der Balkan-Kommission – Philologische Abteilung – Sonderpublikation).
- Tolsta 2008 = Svetlana Mihajlovna Tolstaja, *Prostranstvo slova: leksičeskaja semantika v obščeslavjanskij perspektive*, Moskva: Indrik, 2008 (Tradicionnaja duhovnaja kul'tura slavjan: sovremennye issledovanija).
- Toporov 1961 = Vladimir Nikolajevič Toporov, *Lokativ v slavjanskih jazykah*, Moskva: Akademija nauk SSSR, Institut slavjanovedenija, 1961.
- Trubačov 1959 = Oleg Nikolajevič Trubačov, *Istorija slavjanskih terminov rodstva i nekotoryh drevnejših terminov obščestvennogo stroja*, Moskva: Akademija nauk SSSR, 1959.
- Tschinkel 1976 = Walter Tschinkel, *Wörterbuch der Gottscheer Mundart 2: L–Z*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1976 (Studien zur Österreichisch-Bairischen Dialektkunde 7).
- Vojtech Poklač 2011 = Saša Vojtech Poklač, *Glasoslovje in frazeologija v dolenskih govorih med Krko in Gorjanci: doktorska disertacija*, Ljubljana: [Saša Vojtech Poklač], 2011 (razmnoženo).
- Weiss – Žejn 2004 = Peter Weiss – Andrejka Žejn, Digitalizacija pisnega narečnega gradiva v dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani, *Jezikoslovni zapiski* 10 (2004), št. 2, 179–188.
- Zadravec 1985 = Jože Zadravec, *Ljudsko zdravilstvo v Prekmurju*, Murska Sobota: Pomurska založba, 1985.
- Zasorina 1979 = Lidija Nikolaevna Zasorina (ur.), *Obrazovanie upotrebitel'nyh slov russkogo jazyka*, Moskva: Russkij jazyk, 1979.
- *Zorko 1995 = Zinka Zorko, *Narečna podoba Dravske doline*, Maribor: Kulturni forum, 1995 (Piramida 3).

- *Zorko 1998 = Zinka Zorko, *Haloško narečje in druge dialektološke študije*, Maribor: Slavistično društvo, 1998 (Zora 6).
- *Zorko 2003 = Zinka Zorko, Oblikoslovje in leksika v govoru Cankove, v: *August Pavel*, ur. Zinka Zorko – Miha Pauko, Maribor: Slavistično društvo, 2003 (Zora 23), str. 73–94.
- *Zorko 2006 = Zinka Zorko, Vzhodni govori srednještajerskega narečja, v: *Jezikovna predanost: akademiku prof. dr. Jožetu Toporišču ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo – Ljubljana: SAZU, 2006 (Zora 44), str. 458–468.
- *Zorko 2007 = Zinka Zorko, Glasoslovje v kozjansko-bizeljskem narečju (Lesično, Pišcece, Kapele), v: *Razprave razreda za filološke in literarne vede SAZU 20*, Ljubljana: SAZU, 2007, str. 325–336.
- *Zorko 2008 = Zinka Zorko, Prekmursko ravensko podnarečje na Cankovi, v: *Življenje in delo Jožefa Borovnjaka*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 2008 (Zora 55), str. 257–269.
- Zorko 2009 = Zinka Zorko, *Narečjeslovne razprave o koroških, štajerskih in panonskih govorih*, Bielsko-Biala idr.: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2009 (Zora 64).
- Zuljan Kumar 2011 = Danila Zuljan Kumar, *Tuj, tujec in na tuje* v slovenskih narečjih, v: *Narečna prepletanja*, ur. Goran Filipi, Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2011, str. 161–172.
- Žele 2007 = Andreja Žele, Brezosebni glagoli in brezoseb(kov)na raba, v: *Razprave razreda za filološke in literarne vede SAZU 20*, Ljubljana: SAZU, 2007, str. 337–357.